

روایت خدمت

گزارشی از خدمات گسترده ستاد دهه آخر صفر شهرداری مشهد در بزرگ‌ترین اجتماع عاشقان امام رضا (ع)

عکس: میلاد سمنگانی | شهرآرا

شهرآرا
سازمان همکاری‌های

خدمت تمام قد خادمان شهر به زائران امام رضا (ع)

همان طور که رهبر معظم انقلاب فرموده اند: خدمت به مردم و زائران مشهد، خدمت به کل مردم ایران است و این نکته مهمی است که ما خود را خادم همه دلداران حضرت رضا (ع) در همه کشور و همه دنیای دانیم. برای سامان دهی مناسب زائران، ستاد دهه آخر صفر را از اردیبهشت ماه فعال کردیم. برآورد اولیه ما حضور حدود ۷ میلیون زائر در مشهد بود و برنامه ها و توان مدیریت شهری را نیز بر اساس میزبانی از همین تعداد زائر در نظر گرفتیم. اشتیاق خدمت به زائران ائمه اطهار به گونه ای بود که همکاران ما بلافاصله پس از پایان خدمت در اربعین حسینی، راهی مشهد شدند. در این ایام جمعیت مشهد با حضور گسترده زائران، به سه برابر افزایش یافت و طبعا باید خدمات و تدارکات ویژه تری برای میزبانی آبرومند در نظر گرفته می شد.

۳۰۰ خدمت برای زائران دهه پایانی صفر

ما برای ایمنی و سلامت زائران، خط قرمز پیرنگی برای مدیریت شهری ترسیم کردیم و در این راستا هفت کمیته تخصصی شامل «خدمات شهری»، «حمل و نقل و ترافیک»، «فرهنگی و هنری»، «تکریم و استقبال از زائران»، «اطلاع رسانی و رسانه»، «حفاظت و حراست» و «نظارت و بازرسی» تشکیل شد و در مجموع ۳۰۰ ردیف خدمتی را تعریف کردیم. در ادامه نیز هشت ایستگاه در مبادی ورودی شهر ایجاد شد که چهل نوع خدمت به زائران در بدو ورود به مشهد در حوزه های اسکان موقت، پذیرایی و حمل و نقل اتوبوس تا حرم مطهر رضوی در آن پیش بینی شد. برای اسکان موقت زائران نیز ۵۱ مکان با ظرفیت ۶۳ هزار و ۵۰۰ نفر شب توسط مدیریت شهری مهیا شد. همچنین برای موضوع پارکینگ ۹ هزار جای پارک پیش بینی کردیم که از این میزان ۵۵۰۰ جای پارکینگ دائمی و ۳۵۰۰ جای پارکینگ موقت است که در اختیار زائران قرار گرفت.

حضور پررنگ مردم در خدمت رسانی

در دهه آخر ماه صفر امسال شاهد مشارکت چشمگیر مردم در استقبال از زائران بودیم. بر این اساس پویش مردمی «هر محله، یک زائرسرا» با استقبال خوب شهروندان مشهدی روبه رو شد و بسیاری از زائران در منازل شخصی اسکان داده شدند. یکی از مهم ترین اقدامات شهرداری مشهد در سال جاری، راه اندازی آزمایشی خط ۳ مترو بود. این خط که ایستگاه اصلی آن در باب الجواد (ع) و در نزدیکی حرم مطهر واقع شده است، برای نخستین بار امکان دسترسی سریع و آسان زائران به حرم را از طریق مترو فراهم کرد. حمل و نقل عمومی شامل مترو، اتوبوس و تاکسی نیز در سه روز پایانی دهه صفر در محدوده حرم مطهر به صورت رایگان در اختیار زائران قرار گرفت. همچنین برای جلوگیری از بروز حوادث احتمالی، پنجاه ایستگاه

آتش نشانی در سطح شهر مشهد در آماده باش کامل بود. در محدوده پیرامونی حرم مطهر رضوی نیز اکیپ های سیار موتوری و پیاده حضور دائمی داشتند و تمام اماکن استقرار زائران از نظر ایمنی به طور مستمر رصد می شد. همچنین ۱۰۰ اکیپ نظارتی نیز به صورت ویژه، محدوده پیرامون حرم مطهر را کنترل کردند.

تسهیل در حمل و نقل زائران

یازده خط منتهی به حرم مطهر در روزهای ۲۸، ۲۹ و ۳۰ صفر به صورت صلواتی خدمات ارائه کردند. در کنار سرویس دهی صلواتی، تعداد ناوگان در روزهای رحلت حضرت رسول اکرم (ص)، شهادت امام حسن مجتبی (ع) و شهادت امام رضا (ع) در خطوط منتهی به حرم مطهر رضوی، با تقویت ناوگان به ۵۱۰ دستگاه رسید و در این ایام خطوط یک BRT و ۱۲ بدون وقفه به صورت شبانه روزی در مسیرهای منتهی به بارگاه منور رضوی سرویس دهی کردند. همچنین خدمت رسانی ویژه به زائران پیاده حضرت، با راه اندازی ۸ خط مبدأ - مقصدی از محورهای مواصلاتی مشهد شامل ملک آباد - تپه سلام - فرهادگرد - پلیس راه خلق آباد - بیمارستان طالقانی - شهرک رضویه، ایستگاه هواشناسی و ایستگاه زائر منطقه ۷، به صورت صلواتی ارائه شد.

در این ایام ۴۵۰۰ دستگاه تاکسی نیز به صورت ویژه و شبانه روزی در مبادی ورودی شهر، روگذرهای اطراف حرم مطهر، شبکه های بیسیم، خطوط ناوگان گردشی منطقه ثامن به زائران حضرت رضا (ع) خدمت رسانی کردند. یکی از سنت های حسنه تاکسیرانان مشهدی، خدمت رسانی صلواتی به زائران و مجاوران بارگاه منور رضوی در ایام شهادت ائمه اطهار است که در شب شهادت حضرت علی بن موسی الرضا (ع) نیز تعدادی از ناوگان

به صورت صلواتی از ابتدا تا پایان مراسم، خدمت رسان شهروندان عزیز در مسیرهای منتهی به حرم مطهر بودند. همچنین برای سهولت تردد زائران و دسته های عزاداری، طبق همکاری با پلیس راهور، تردد وسایل نقلیه شخصی در خیابان های منتهی به حرم مطهر رضوی در دهه یاد شده ممنوع بود. بر همین اساس طرح ممنوعیت تردد وسایل نقلیه شخصی از بعد از ظهر روز پنجشنبه ۳۰ مرداد ماه شروع خواهد و تا عصر یکشنبه ۲ شهریور مصادف با روز شهادت امام رضا (ع) ادامه داشت.

رفت و روب شهر، از محورهای ورودی تا مرکز شهر

هر چند مشهد بر قله زیبایی و تمیزی در میان شهرهای کشور قرار دارد، اما در این ایام، در حوزه رفت و روب محورهای ورودی مشهد تا شعاعی مشخص، پاک سازی کامل انجام شد. همچنین امسال با توجه به پیش بینی افزایش حضور زائران، نیروهای پاکبان در محدوده اطراف حرم مطهر از ۱۵۰۰ نفر سال گذشته به بیش از ۱۷۵۰ نفر در شیفت های مختلف افزایش یافت. در کنار این موضوع، تعداد ماشین آلات از حدود ۷۰ دستگاه به بیش از ۹۰ دستگاه و تعداد سطل های زباله پرتابل نیز از ۲۵۰ عدد سال گذشته به حدود ۸۰۰ عدد افزایش یافت.

تأمین آب موکب ها

در خدمتی دیگر و با همکاری آبفا، آب رسانی به موکب های اطراف حرم انجام شد و شهرداری نیز پشتیبانی لازم را در حوزه آب و سرویس های بهداشتی فراهم کرد. همچنین با هماهنگی استانداری و استفاده از ظرفیت شهرستان های اطراف، محورهای ورودی به مشهد از جمله جاده قدیم نیشابور و محور قوچان پس از حرم شهر، تحت نظارت شهرداری مشهد پاک سازی شد. برای تأمین مایحتاج زائران و مجاوران در ایام سوگواری نیز با برنامه ریزی انجام شده، جایگاه هایی برای تسهیل دسترسی عمومی به کالاهای اساسی و ضروری ایجاد و فعال شد و تعدادی نانوائی سیار در اطراف حرم، خدمت رسانی کردند. در دهه آخر صفر امسال در میدان شهدا و چهارراه دانش (که محل تردد بیشترین تعداد زائران است) برنامه های ترکیبی فرهنگی برگزار کردیم که این برنامه ها از ساعت ۱۰ صبح آغاز و تا ساعت ۱۲ شب ادامه داشت.

مردم، میدان داران اصلی خدمت به زائران

مدیریت شهری در خط مقدم میزبانی

از زائران این مسیر، عزیزانی هستند که با پای پیاده از استان‌های شمالی کشور همچون گلستان و حتی مازندران راهی مشهدالرضا^(ع) می‌شوند. مادر قبال این جریان، قویا احساس مسئولیت می‌کنیم، البته که میدان داران اصلی خود مردم بودند، اما شهرداری هم در کنار روحانیت، بسیج، هلال احمر و اقسام گوناگون تشکلی که مردمی پای کار بود. یکی از کارهای خوبی هم که امسال در بیست موبک بزرگ در بزرگراه پیامبر اعظم^(ص) انجام شد، توزیع بروشورهای حاوی نقشه مسیر تشریف بود که در آن، موقعیت دقیق همه موبک‌ها، سرویس‌های بهداشتی، حمام‌ها و همه زیرساخت‌های پذیرایی و میزبانی مشخص شد و کمک بسیار مؤثری به زائران عزیز بود. ما باور داریم که میزبانی از زائران علاوه بر اجر معنوی در آخرت، برکات زیادی نیز برای روزگار و زندگی مردم مشهد به همراه خواهد داشت. در مسیر خدمت همان گونه که گفتیم، باید کار را به گونه‌ای پیش ببریم که مردم، میزبانان اصلی باشند و مدیریت شهری ضمن ارائه خدمات زیرساختی، تهنه‌ناظر بر حسن انجام کار بوده و در کیفیت بخشی به این خدمات، پای کار باشد.

شهرداری در خط مقدم خدمات رسانی به زائران، به ویژه در تأمین زیرساخت‌های اسکان، نظافت شهر و حمایت از موبک‌هایی است که از سراسر کشور در این ایام به مشهد می‌آیند. خوشبختانه امسال شهرداری منطقه ثامن با گازرسانی، تأمین آب، برق و خدمات بهداشتی برای موبک‌ها اقدامات درخور تقدیری انجام داد. با وجود اقدامات شهرداری، اصل ماجرا باید مردمی شود. سمن‌ها، هیئت‌ها و مردم عزیز مشهد نیز همواره می‌توانند نقش بی‌بدیلی در میزبانی از زائران ایفا کنند. اگر میزبانی را مردمی کنیم، علاوه بر برکات معنوی، رونق اقتصادی نیز نصیب شهر خواهد شد. تجربه کرونا نشان داد که اقتصاد مشهد به شدت به جریان زائر وابسته است. بنابراین اول و در آغاز سخن باید خدمت را با هدف رضایت ثامن الحجج^(ع) عرضه کنیم و در مرحله دوم بدانیم که وجود بارگاه شریف ایشان، تضمین حیات اقتصادی شهرمان نیز خواهد بود. بر همین اساس باید همه جوره، خاک پای زائران بارگاه منور رضوی را سرمه چشمان خود کنیم و رضایت سلطان خراسان را اولین و مهم‌ترین سرمایه زندگی خویش بدانیم.

احساس مسئولیت در مقابل زائران امام رضا^(ع)

اگر بخواهیم از یکی از مسیرهای تشریف زائران سخن به میان بیاوریم، مسیر بزرگراه پیامبر اعظم^(ص) در منطقه ۱۰ یکی از طولانی‌ترین مسیرهای تشریف است و بخش قابل توجهی

بعد از اربعین، به جرئت می‌توان گفت که تشریف به مشهدالرضا^(ع) در دهه آخر صفر، بزرگ‌ترین آوردگاه مناسبتی و میدان بروز اعتقادات عمیق مردم ایران و حتی ملت‌های جهان به اهل بیت^(ع) است. این یک حرکت الهی است و نباید به عنوان حرکتی صرفاً سازمانی یا حکومتی قلمداد شود. ما باور داریم که حال مردم با این برنامه‌ها خوب می‌شود؛ چه مجاور باشند و با خدمت پای کار بیایند و چه زائر باشند و از این خدمات استفاده کنند.

تکلیف دوچندان مشهدی‌ها در میزبانی از زائران رضوی

اساساً در همه شهرهایی که جاذبه گردشگری دارند، جریان مدیریت شهری خود را در قبال ارائه خدمت به گردشگران صاحب تکلیف می‌داند. حالا به طور خاص در مشهد، که فلسفه حضور مهمانانش در طول سال به وجود مقدس امام رضا^(ع) برمی‌گردد، این تکلیف دوچندان است؛ زیرا اینجا مفهوم «گردشگر» به «زائر» تغییر پیدا می‌کند و بر همین اساس، هر فرد و جریانی که پای کار میزبانی از این عزیزان باشد، افتخار «خادمی» نصیب او می‌شود.

هر سال در دهه پایانی ماه صفر، جمعیتی عظیم از سراسر کشور و حتی خارج از کشور، در یک بازه زمانی کوتاه سه تا پنج روزه، به مشهد مشرف می‌شوند. این حجم بالای زائر، نیازمند تمهیدات ویژه در حوزه حمل و نقل، اسکان، تغذیه و مسائل بهداشتی است.

آمار روزانه خدمات ارائه شده از ۲۷ مرداد تا دوم شهریور

۹۸ خودرویی ۱۴ موتور

تعداد گشت‌های بازرسی تاکسیرانی (اکتپ/روز)

۲۶۸،۳۳۴ نفر

تعداد ورود مسافر به پایانه‌های مسافربری

۲۶۷،۴۱۵ نفر

تعداد خروج مسافر از پایانه‌های مسافربری

۱۴،۱۴۰ دستگاه

تعداد ورود وسیله نقلیه به پایانه‌های مسافربری

۱۴،۳۶۶ دستگاه

تعداد خروج وسیله نقلیه از پایانه‌های مسافربری

۳۲۳ نفر/روز

تعداد گشت‌های سازمان اتوبوسرانی

۷،۸۰۷،۷۵۹ نفر/سفر

حمل و نقل عمومی - اتوبوس

۱۰،۰۴۰ مورد

دریافت پیام در سامانه ۱۳۷ (مرکز ارتباطات مردمی)

۷۴،۶۳۶ مورد

تعداد پارک خودرو در پارکینگ‌های دائم هسته مرکزی

۴،۱۸۲ مورد

تعداد پارک خودرو در پارکینگ‌های موقت هسته مرکزی

۱۶۹،۷۱۴ نفر/شب

اقامت در مراکز اسکان موقت شهرداری

۱۲۵،۸۸۰ نفر/شب

اقامت در مراکز اسکان مردمی با مشارکت شهرداری

۳۳،۱۱۹ نفر

تعداد خدمت گیرندگان از پایگاه‌های راهنمای زائر

۱،۳۹۲،۲۶۰ نفر

تعداد مراجعه به ایستگاه‌های استقبال از زائر

۲۰،۱۱۴ مورد

تعداد محصولات فرهنگی توزیع شده

۴،۷۵۴ تشریف

تعداد زائرین قرار زیارت

۱۰،۲۶۲ مورد

تماس با ۱۳۷ (مرکز ارتباطات مردمی)

۲،۵۱۱ تن

میزان جمع‌آوری زباله بافت مرکزی

۱،۱۱۲،۱۲۹ نفر/سفر

حمل و نقل عمومی - قطار شهری

خدمت به زائران دهه پایانی صفر و ضرورت حمایت از مشهد

در کنار صدها خدمتی که در طول سال توسط معاونت فرهنگی و اجتماعی شهرداری مشهد، به مجاوران و زائران بارگاه ملکوتی ثامن الحجج^(ع) ارائه می‌شود، خدمت

به زائران دهه پایانی ماه صفر یکی از مأموریت‌های مهم این سازمان است که در چند سال اخیر به صورت جدی‌تر و سازمان‌دهی شده تر ارائه شده است. برای میزبانی در خور و شایسته از زائران دهه پایانی ماه صفر، از واسطه فرودین ماه امسال با تشکیل دبیرخانه ستاد دهه پایانی صفر، در ابتدا آسیب‌شناسی خدمات و فعالیت‌های سال گذشته را انجام دادیم تا گام‌های بزرگی برای خدمت‌رسانی بهتر در سال جاری انجام دهیم. در نتیجه با هم‌افزایی که انجام شد به این نتیجه رسیدیم که هفت کمیته تشکیل شود و هر کدام رسالت خاص خود را به صورت مشخص انجام دهند.

در ایام دهه پایانی ماه صفر، هماهنگی میان بخشی بین دستگاه‌های خدمات‌رسان، وظیفه مهم ستاد دهه آخر صفر شهرداری مشهد بود. حمل و نقل، خدمات شهری، تهیه ارزاق عمومی، امنیت، اقامت و... سرفصل هماهنگی میان بخش‌های مختلف مدیریت شهری و دستگاه‌های خدمات‌رسان دیگر بود. البته نباید از نظر دور داشت که خدمت‌رسانی در مشهد در روزهای پایانی ماه صفر مختص به شهرداری نیست و هر چند به عنوان مثال متولی اسکان زائران در این ایام، اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری و صنایع دستی استان است، اما شهرداری به کمک این مجموعه ۵۱ مرکز اسکان موقت و اضطراری را با بیش از ۶۳ هزار نفر شب‌خواب هماهنگ کرد تا در صورتی که ظرفیت‌های شهری تکمیل شد از این مکان‌ها برای اسکان زائران استفاده کنیم.

مطالبه مهم برای خدمت به زائران امام رضا(ع)

باید موضوع خدمات به زائران را از مجموعه‌های دولتی و حاکمیتی مطالبه کرد و تقاضا کرد که شهرهای دیگری که در ایام اربعین به کمک شهرهای عراق می‌روند، در روزهای پایانی صفر با وجود خیل عظیم زائرانی که به مشهد می‌آیند، برای خدمت‌رسانی به زائران، ماریاری کنند. در سایه تلاش بی‌وقفه دست‌اندرکاران و با وجود موانع، مراسم دهه آخر صفر با حضور پرشور زائران در مشهد، فصلی جدید را در مسیر ملی شدن این رویداد گشوده است. در مسیر همراهی با زائران این ایام، کمیته فرهنگی و هنری با همکاری مرکز رسیدگی به امور مساجد استان‌های خراسان، گروه‌های سرودی را

برای اجرای طرح‌های مردمی برای ترویج فرهنگ میزبانی از زائران اربعین آغاز کردیم. درباره ترویج فرهنگ میزبانی نیز یکی از اقدامات مارونمایی از زمان «در سایه سار خورشید» بود. در میان اقدامات متعددی که توسط این سازمان برگزار شد، با مشارکت استان قدس رضوی در ره‌باغ‌های منتهی به حرم مطهر رضوی ۷۷ غرفه ایجاد شد. در مجموع در ره‌باغ‌ها و اطراف حرم مطهر ۱۸۰ مجوز برای برپایی موبک صادر شد و تنها در خیابان امام رضا^(ع) از میدان ۱۵ خرداد تا حرم مطهر بیش از ۴۲۰ موبک با مشارکت شورای هیئات مذهبی برپا شد.

گزیده فعالیت دو کمیته «تکریم و استقبال» و «فرهنگی و هنری»

۳۰۰ نفر

نیروی راهنمای زائر افتتاحی

۴۲۰ موبک

اجرای طرح «در مسیر بهشت» و مشارکت در برپایی ۴۲۰ موبک در خیابان امام رضا^(ع)

۳،۰۰۰ نوجوان

اجرای «قرار نوجوانی» با خدمات داوطلبانه بیش از ۳۰۰۰ نوجوان دختر و پسر مشهدی

۱۸،۰۰۰ متر مربع

اکران‌های فرهنگی در قالب ۳۰۰ سازه استر ابرد، ۴۰۰ بیلبورد، ۱۰۰ آقاب عکس مفاخر و...

۲،۰۰۰ عدد

فضا آرای شهری شامل نصب ۲۰۰۰ عدد آویز ستونی برفی بی‌آرتی، ۲۰ عدد آبرپرچم، ۲۰۰ پرچم اهتزاز مشکی و سبز و...

برگزاری اختتامیه «رویداد ملی پرده خوانی عاشورایی و رضوی (سیمرغ)»

فراخوان رویداد ملی عکس «قدمت بر چشم»

اجرای «سوگواره شهر شهادت» در مناطق ۱۱، ۹ و ۱۲

تداوم «قرار زیارت» برای تشریف‌اقتشار خاص به حرم مطهر رضوی

رونمایی از سه کتاب «در سایه سار خورشید»، «مهمان خورشید» و «قدمت بر چشم»

۶۳،۵۰۰ نفر

۵۱ مرکز اسکان با ظرفیت ۶۳۵۰۰ نفر شب اقامت

۱۵ عدد

پایگاه راهنمای زائر در اطراف حرم مطهر و ورودی‌های شهر

۴۰ خدمت

۱۸ ایستگاه استقبال از زائر در مبادی ورودی شهر

بیش از ۷۰۰ عدد

برپایی بیش از ۷۰۰ ایستگاه صلواتی

۶۵ محله

اجرای طرح هر محله یک زائر سراسر با مشارکت شورای محلات

۲۰ تشکل

برپایی موبک بانوان با مشارکت بیش از ۲۰ تشکل بانوان مشهدی

ایستگاهی ماندگار برای خدمت به زائران

بابرنامه‌ریزی دقیق و بسیج امکانات مدیریت شهری در حوزه های حمل و نقل، خدمات شهری و فرهنگی، امسال فضای شایسته‌ای برای استقبال از زائران امام رضا^(ع)

در دهه پایانی ماه صفر فراهم و این تلاش موجب همدلی و هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی شهر شد. در حقیقت میزبانی خیل عظیم زائران امام رضا^(ع) در این دهه، سنتی دیرینه در مشهد است و این مهم نیازمند بسیج تمامی امکانات مدیریت شهری است. اما قدر مسلم آن‌که فقط نباید بروی توان مدیریت شهری در این زمینه حساب کرد. به لطف الهی و در شرایطی که سال به سال استقبال مردمی از این حرکت خودجوش برای شرکت در مراسم‌های مذهبی دهه آخر صفر بیشتر و بیشتر می‌شود هر چند که مدیریت شهری با تمام توان پای کار حمایت و همراهی با این حرکت آمده است. اما قطعاً با روند رو به رشد حضور زائران در بازه زمانی مشخص، باید انتظار داشت که در سال‌های آینده و با کمک مردمی، این جریان بالنده‌تر و بهتر به پیش برود. در کنار خدمات مردمی، تلاش‌های فاجر شهرداری باعث شکل‌گیری فضای صمیمی و همدلی میان دستگاه‌های اجرایی شد و آثار مثبت آن در تصمیم‌گیری‌های کلان سال برای شهر امام رضا^(ع) نیز مشهود بود.

ایستگاه مطلوب خدمت، در تمام طول سال

مدیریت شهری مشهد امسال نیز همانند سال‌های گذشته، پای کار خدمت به زائران دهه آخر صفر بود. در کنار تمام زیرساخت‌هایی که توسط مدیریت شهری و برای این مهم ایجاد شده بود، می‌توان از ایستگاه استقبال از زائر منطقه ۷ به عنوان ایستگاه ویژه و خاص، بازسازی فرهنگی و

مؤسسات و مجموعه‌های مردمی و حتی هیئت‌هایی از کشورهای مختلف پای کار آمده‌اند و مدیریت شهری نیز نقش تسهیلگری ایفا کرد. در تمام زیرساخت‌های در نظر گرفته شده برای زائران، در کنار رفاهیات ارائه شده به زائران، بسته‌های فرهنگی نیز به صورت پرنرگ وجود داشت. درباره حضور و تقویت حضور و همراهی مردم نیز باید گفت در شهری مثل مشهد که امتیاز آن هم‌جواری با بارگاه ملکوتی حضرت رضا^(ع) است، تأکید می‌کنم که باید از ظرفیت‌های مردمی در آن استفاده ویژه شود. مردم آماده همراهی هستند و باید نسبت به سامان‌دهی فعالیت‌های آن‌ها، بیشتر از گذشته توجه شود.

کارکردی فراتر از مناسبت‌ها یاد کرد. این ایستگاه به عنوان یکی از زیرساخت‌های مهم فرهنگی شهر عمل می‌کند و علاوه بر کارکرد خود در ایام زیارت، به عنوان فرهنگ‌سرای عمومی در طول سال پذیرای فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی خواهد بود. پیش از این، اساساً منطقه ۷ فاقد یک فرهنگ‌سرای جامع بود و ایجاد این ایستگاه علاوه بر کارکرد اصلی خود، به عنوان فرهنگ‌سرای عمومی عمل می‌کند و یکی از پروژه‌های بزرگ مقیاس معاونت فرهنگی به شمار می‌آید. این زیرساخت در خدمت زائران و مجاوران حضرت رضا^(ع) قرار گرفته است و می‌تواند به رشد و ارتقای فرهنگی و تربیتی شهر کمک کند. امسال، مواکب،

مهدی یعقوبی، معاونت محیط زیست و خدمات شهری شهرداری مشهد

رسیدگی ویژه‌تر به منطقه ثامن برای پذیرایی از زائران

نیز براساس نیازسنجی‌های انجام شده صورت گرفت تا رضایت بیشتر زائران بارگاه رضوی را به دنبال داشته باشد.

سهولت در تهیه ارزاق و نان در اطراف حرم

شش کیوسک توزیع اقلام ارزاق ضروری در اطراف حرم رضوی به صورت بیست و چهار ساعته فعال بود و هفت نانوايي در این محدوده نیز با همکاری شهرداری و سازمان‌های شهری، برای ارائه خدمات لازم به عزاداران گرامی فعال شد. در حوزه نظافت و پاکیزگی نیز اقدامات شایان توجهی صورت گرفت. نسبت به سال گذشته، نزدیک به چهل چشمه سرویس بهداشتی ثابت به امکانات محدوده ثامن افزوده شد و سرویس‌های بهداشتی سیار نیز افزایش یافت. با امکانات و ظرفیت‌های پیش‌بینی شده در حوزه نظافت، پاک‌سازی شهر و رسیدگی به فضای سبز و همچنین با تمهیدات امنیتی که همکاران مادر سازمان آتش‌نشانی با استقرار نیرو و خودرو تدارک دیدند، در زمینه مسائل ایمنی و پدافند غیرعامل نیز دغدغه کمتری وجود داشت.

در عملیات پاک‌سازی محورهای ورودی مشهد، زباله‌ها و نخاله‌های هردو طرف جاده پاک‌سازی و مسیر ورودی زائران کاملاً نظافت شد و هفتادگاری گالوانیزه ۱۱۰۰ لیتری در محورهای ورودی جانمایی شد. برای نظافت جاده و مسیرهای پاک‌بازان در قبل و بعد از مواکب مستقر بودند و خودروهایی حمل زباله هم به صورت مستمر از عملیات تنظیف ورودی‌های شهر پشتیبانی کردند. همچنین تلاش کردیم تا تمامی زیرساخت‌های شهری در خدمت زائران بارگاه منور رضوی قرار بگیرد تا میزبان شایسته‌ای در دهه پایانی صفر باشیم. باتوجه به مشکلات پیشین در زمینه تأمین آب و همچنین تخلیه فاضلاب مواکب، امسال با هماهنگی و پیگیری‌های انجام شده و نیز همکاری بسیار خوب منطقه ثامن، آب باکیفیت مناسب و با فشار کافی در اختیار تمامی مواکب قرار گرفت و سیستم فاضلاب آن‌ها نیز به طور کامل متصل شد. خوشبختانه امسال شاهد افزایش چشمگیر تعداد مواکب نسبت به سال گذشته بودیم. استقرار مواکب در مسیر حرم

برای خدمت در طول این مدت تلاش کردیم با پیش‌بینی امکانات رفاهی مختلف همچون فروشگاه‌های ارزاق عمومی، نانوايي و دیگر امکانات رفاهی، شرایط بهینه‌ای را برای

اسکان و رفاه حال زائران دهه پایانی صفر فراهم کنیم.

پاک‌سازی گسترده در ورودی‌های شهر

برای میزبانی از مهمانان دهه پایانی صفر، از ۲۸ مرداد تا پایان ماه صفر عملیات پاک‌سازی گسترده هفت محور ورودی مشهد را بدون توقف انجام دادیم تا در بدو ورود زائران، سیمای ورودی‌های شهر نازیبا نباشد. شهرداری مشهد با استفاده از ظرفیت شهرداری‌های شهرهای استان و اطراف مشهد و با شعار «خراسان برای رضا^(ع)» کار پاک‌سازی هفت محور جاده قدیم نیشابور، جاده جدید قوچان، جاده قدیم قوچان، فریمان، سرخس، جاده کلات و جاده میامی تا عمق ۱۰ کیلومتر را انجام داد.

عبور موفق از سنگین ترین عملیات حمل و نقلی در مشهد

در ایام و روزهایی که پشت سر گذاشتیم، سامان دهی حمل و نقل عمومی، به نحوی که هم زائران و هم مجاوران رضایت داشته باشند، واقعا کاری سخت و فشرده بود که با همراهی خادمان شهر، به بهترین روش و شیوه انجام شد. در کنار خدمت ۱۷۰۰ اتوبوس در مشهد و خدمت ۵۰۰ اتوبوس در مسیرهای منتهی به حرم، استفاده مداوم از ظرفیت بالای خط ۳ مترو مشهد برای انتقال زائران و مجاوران به بارگاه منور رضوی، برگ برنده مدیریت شهری بود تا با ترافیک کمتر و حجم بسیار بیشتر، در زمانی اندک دلدادگان حضرت رابه حرم رضوی برساند، به ویژه اینکه خط ۳ محل اتصال حرم با خط ۲ نیز بود و جمعیت بسیار زیادی از زائران خط ۲ مترو از این طریق و با کمترین زمان ممکن به حرم رسیدند.

همراهی از ایستگاه سعدی تا حرم

ما حتی برای تسهیل در مسیرهای دیگر نیز، در خط ۲ و در ایستگاه سعدی، تمهیداتی اندیشیدیم که طی آن، مسافران در صورت تمایل در این ایستگاه از مترو پیاده شده و با تاکسی های انتهای خیابان مدرس تا چهارراه خسروی یا باب الجواد^(ع) رفته و به حرم مشرف شوند. در سازمان اتوبوس رانی نیز برای محورهای پر تردد و ورودی مشهد، در جاده قدیم نیشابور که زائران از ملک آباد به سمت تپه سلام حرکت می کنند، سرویس های ویژه را فعال کردیم. همچنین، طی ۳۰ کیلومتر جاده قدیم نیشابور، سرویسی برای دسترسی به تمام مواکب موجود در این مسیر در نظر گرفتیم که زائران را از ملک آباد تا تپه سلام منتقل کنند. در محور قوچان - چناران از سه راه شاهنامه به سمت داخل مشهد نیز سرویس جداگانه ای در نظر گرفتیم و سرویس دیگری نیز در تپه سلام قرار گرفت که

مشهد و در سه روز آخر ماه صفر رخ داد و بسیاری از مردم با حمل و نقل جاده ای و از طریق اتوبوس به پایانه مسافربری آمدند. در این سه روز، روزانه نزدیک به هزار دستگاه اتوبوس برون شهری وارد پایانه مسافربری مشهد شد، همچنین، در پایانه، ۵۰۰ نفر شب اسکان را تدارک دیده بودیم که از این ظرفیت نیز به نحو مطلوبی استفاده شد. در همین روزها که پشت سر گذاشتیم نیز ۴۵۰ دستگاه تاکسی به صورت ویژه و شبانه روزی در مبادی ورودی شهر، روگذرهای اطراف حرم مطهر، شبکه های بیسیم، خطوط و ناوگان گردش منطقه ثامن به زائران و محبین اهل بیت^(ع) خدمت رسانی کردند.

زائران این منطقه را به پایانه امام رضا^(ع) انتقال می داد. برای ایام میزبانی اخیر ۱۱ هزار جای پارک در هسته مرکزی شهر مشهد تدارک دیدیم. ۷ هزار جای پارک مربوط به شهرداری نیز در هسته مرکزی شهر به صورت ۲۴ ساعته به زائران رضوی خدمات ارائه می داد. مرکز کنترل ترافیک شهرداری مشهد نیز با هماهنگی پلیس، ممنوعیت ها و محدودیت هادر معابر اصلی منتهی به حرم را کنترل می کرد.

ورود روزانه ۱۰۰۰ اتوبوس به پایانه مسافربری

سنگین ترین عملیات حمل و نقلی این ایام، در پایانه مسافربری

گزینه اقدامات دو کمیته

«خدمات شهری» و
«عمران، حمل و نقل و ترافیک»

۶ مرکز

عرضه ارزاق عمومی

۳۵

خودرو و موتورسیکلت

گشت سیار پیرامون حرم رضوی

۲۵۰

اتوبوس

تقویت خطوط در ۳ روز پایانی صفر
در مسیرهای حرم

۸ مرکز

سرویس دهی خطوط ویژه از مبادی ورودی
و اسکان موقت

۲۹

پارکینگ دائم

با ظرفیت ۵۳۳۳ فضای پارک
در هسته مرکزی شهر

۱۵

پارکینگ موقت

بهره برداری در هسته مرکزی شهر

افزایش ساعت سرویس دهی
در خطوط قطار شهری
(هر ۳ خط)

۲۱۸

آبخوری و سقاخانه

فعال سازی در سطح شهر

۳

مسیر

پیش بینی برای خروج مسافران
در روز پایانی ماه صفر در پایانه

۵۸۰۰

پاکبان

آماده باش و خدمت در ۳ شیفت

۷

محور

پاک سازی و ورودی های شهر

۱۷۰۳

پاکبان معین

پاک سازی مناطق پیرامون حرم مطهر و
مسیرهای زائران پیاده

۸۰۰

سازه پرتابل

برای جمع آوری زباله

۴۰۲۳

چشمه

سرویس بهداشتی ثابت و سیار

۱۱۰۰

چشمه

سرویس بهداشتی در مسیرهای منتهی
به حرم مطهر رضوی

همت مردم، برای همراهی در خدمت به زائران

امسال، به لطف و مدد امام رضا (ع)، چهارمین دوره فعالیت ستاد دهه پایانی ماه صفر با تمرکز بر خدمات فرهنگی و مردمی سازی خدمت به زائران را با موفقیت و رضایت مندی زائران و مجاوران برگزار کردیم. دبیرخانه این ستاد در معاونت زیارت و گردشگری شهرداری تشکیل شد و وظیفه برنامه ریزی و هماهنگی برای خدمات رسانی به زائران دهه پایانی ماه صفر را بر عهده داشت.

ستاد دهه آخر صفر شهرداری مشهد در قالب ۷ کمیته با عنوان های کمیته فرهنگی و هنری، کمیته تکریم و استقبال از زائران، کمیته اطلاع رسانی و رسانه، کمیته عمران، حمل و نقل و ترافیک، کمیته نظارت و بازرسی و کمیته حفاظت و حراست فعالیت کرد. همچنین شهرداران مناطق ۱۳ گانه و مدیران سازمان های شهرداری عضواً این ستاد بودند و در صاف اول خدمت رسانی به زائران عزیز حضور داشتند. همه این تلاش ها اگر با همت و همراهی مردم نبود، به ثمر نمی نشست و این جلوه زیبای میزبانی را رقم نمی زد. ما در بدو ورود زائران، خدمات ستاد راهنمایی زائر در قالب پانزده پایگاه ثابت و بیش از ۳۰۰ نفر راهنمای زائر افتخاری را به صورت سیار به زائران آغاز کردیم. امسال البته بیشتر از سال های گذشته شاهد حضور تیم های مردمی خدمت رسان از دیگر شهرها بودیم، به گونه ای که آمار موبک های غیر مشهدی در ره باغ های منتهی به حرم مطهر رضوی و خیابان امام رضا (ع) به وضوح بیشتر از گذشته بود. امسال سه نوع موبک برای دهه پایانی صفر پیش بینی شده بود که شامل موبک های اسکان موقت و اضطراری، موبک های خدمات فرهنگی و موبک های پذیرایی بود. بخشی از این موبک ها توسط شهرداری و بخشی نیز با مشارکت نهادهایی مانند آستان قدس رضوی و گروه های مردمی راه اندازی شد.

قرار دهد. مادر ۱۹ ایستگاه استقبال از زائر در مبادی ورودی شهر چهل خدمت متنوع فرهنگی، رفاهی، خدماتی و اطلاع رسانی به زائران ارائه کردیم. این خدمات شامل پذیرایی، راهنمایی مسیرها، ارائه خدمات پزشکی و امدادی، توزیع بسته های فرهنگی و هدایا و فراهم سازی امکانات استراحت موقت برای کاروان های پیاده و سواره بود و خوشبختانه مجموع خدمات ارائه شده با اقبال و پسند زائران روبه روشد. به عنوان دبیر ستاد دهه آخر صفر شهرداری مشهد، باور دارم که امسال نیز از موفقیت در همین مردم محوری نهفته بود و همه آنچه ما انجام می دهیم بستر سازی برای حضور و نقش آفرینی مردم عزیز و ولایت مدار است.

البته در مسیرهای ورودی و مکان های دیگر شهر، بیشتر موبک های مشهدی برپا بود و در مجموع، علاوه بر ۱۸۰ موبک اطراف حرم مطهر، در ورودی ها و سطح شهر مشهد حدود ۴۵۰ موبک و ایستگاه صلواتی فعالیت داشتند. دوستان مرکز رسیدگی به امور مساجد نیز در قالب طرح «هم محله ای امام رضا (ع)»، خادمان افتخاری، مشهدی هایی که مایل بودند منزل خود را در اختیار زائران قرار دهند، یا کسانی که وسیله نقلیه داشتند یا در پذیرایی از زائران توان همراهی داشتند، سامان دهی کردند. یکی از رویکردهای اصلی این برنامه ها، مردمی سازی جریان خدمت رسانی بود و شهرداری تلاش کرد تا با همکاری مراکز و گروه های مردمی، ظرفیت ها را به طور حداکثری در خدمت زائران

خادمان زوار در سازمان تاکسیرانی، تمام قد به مردم خدمت کردند

سرویس دهی ویژه اتوبوسرانی به زائران بیرون از مشهد

مردم تمام قد، پای کار پذیرایی از زائران بودند

داوطلبان این ایستگاه هاب آرامش و روی خوش راهنمای زائران بودند

بوستان غدیر در کنار سایر مراکز، مأمنی آرام برای خستگی زائران بود

خط ۳ مترو که به حرم رسید، زائران بی دغدغه و سریع به زیارت رفتند

تمام ایران برای میزبانی مشهد پای کار آمده بود

همه مقدمات برای یک میزبانی مطلوب آماده بود